

Generalýň ogly

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Generalýň ogly GENERALÝŇ OGLY

Öňňin... Partiýasynyň ýygnagynda Erdogany diňledim. Onuň Netanýahu hakdaky aýdýanlaryny el çarpyp makullasamam, her «Ysraýyl» diýende içimde «aý, goýsana» diýdim!

Bir ýurdy nyşanalamagyň ýerine, sözüňi diňe jogapkärlere gönükdirseň dogry bolmazmy? Çünki häzir (arasynda 1,5 milliony palestinaly 10 millionlyk) ysraýyl halkynyň aglaba köpçüligi Netanýahuwa garşy...

Erdogany diňläp durkam ýadyma zol «generalýň ogly» düşdi durdy...

Ilki general kim, şony tanadaýyn:

Mattitýahu (Matti) Peled (1923-1995)...

Haýfada dünýä indi, Ierusalimde önüp-ösdi.

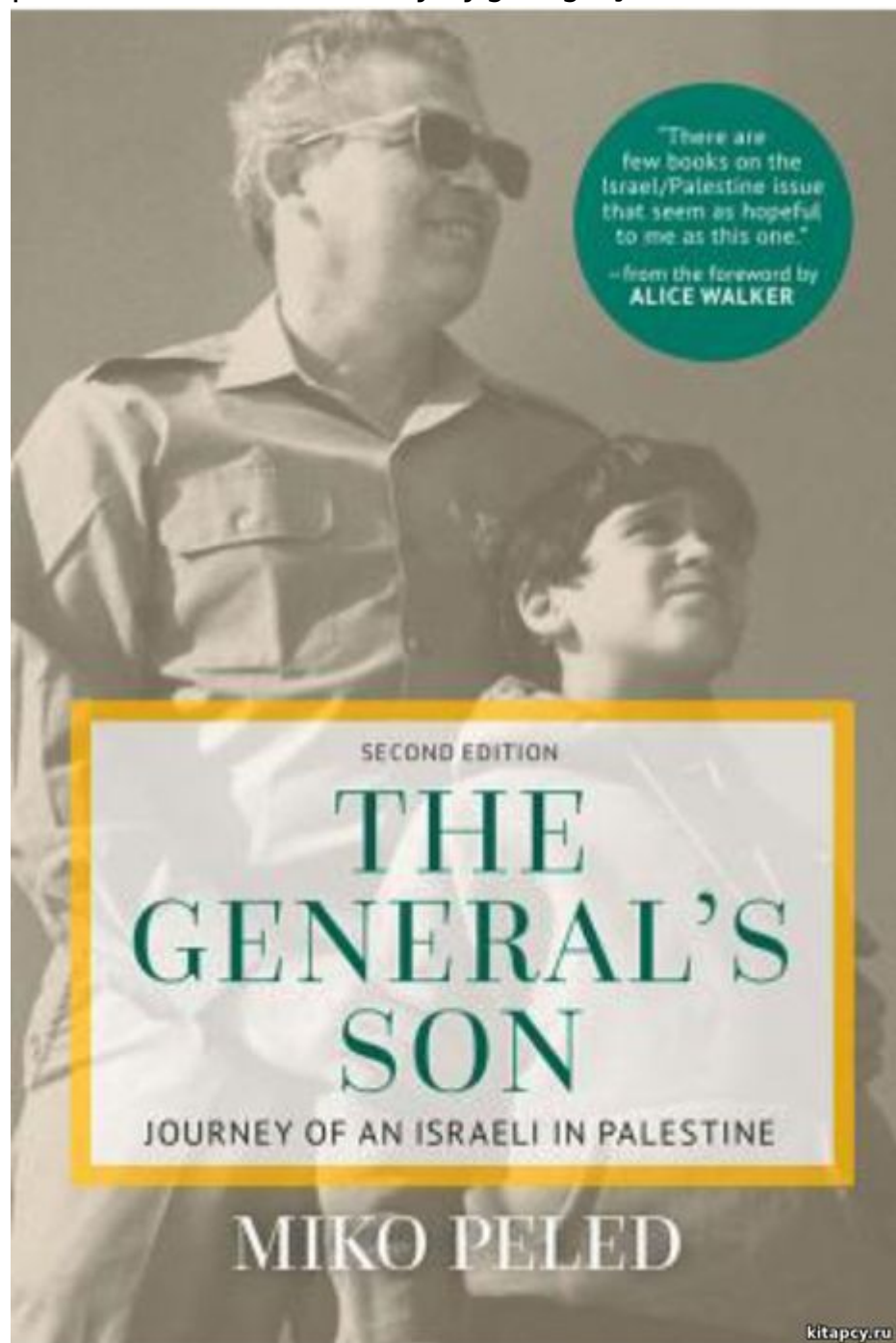
Sosialistik sionist ýaşlar guramasyna gatnaşdy.

Basybalyjy nemes faşistlerine garşy göreşmek üçin gurulan «Palmaç» jöhit paramilitar gorag guramasyna goşuldy. Ol ýerde onuň ýakyn dosty (Ysraýylyň geljekki premýer-ministri) Isak

Rabindi.

Ikinji jahan urşundan soň Londonda hukuk ugrundan okap ýörkä, palestin bölünişiginiň yzyndan ýüze çykan graždanlyk urşuna gatnaşmak üçin Ierusalime gaýdyp geldi.

1948-nji ýylyň Arap-Ysraýyl urşunda gorag goşunlarynyň oňurgasy bolan milisiýa otrýadlaryna goşuldy. Yzyndan professional harbylyga geçdi:

* * *

50-nji ýyllaryň başynda (ýanynda ýene Rabin bardy) harby kolležde bilim almak üçin Angliýa ugradyldy...

Ysraýylyň 1956-njy ýylda Gazany okkupirlän wagtynda sebitiň

harby serkerdesi we gubernatory bolup işledi. Şol döwürde onuň durmuşynda öwrülişik sepgidi boldy:

Onuň palestinalylar hakda bilýän zady, ýakyndan-daşdan gatnaşygy ýokdy, ilkinji gezek arap dilini öwrendi...

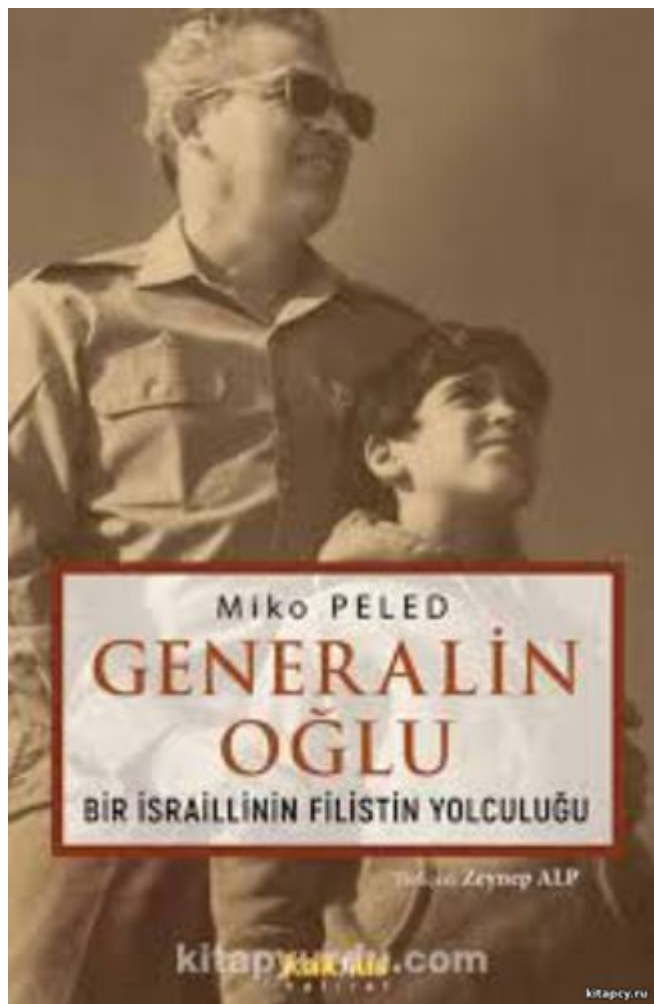
1967-nji ýyldaky Arap-Ysraýyl «6 gün» uruşlaryna brigada generaly bolup gatnaşdy. «Bürgütdi». Goşunyň legal we legal däl kabul edişleri bilen gidişdi. Iki ýyldan soň otstawka çykdy. Uly gahryman ýaly nepaga ugradyldy. Emma harby gullukdan daşlaşmady:

- Wýetnamda amerikan esgerlerine tälim berdi;
- Kongoda çepçi Lumumba garşy diktator Mobutu Sekonyň esgerlerine tälim berdi;
- Eýranda Musaddyga garşy Pehlewi şanyň esgerlerine tälim berdi.

Yzyndanam...

ABŞ-nyň UCLA ýokary okuw jaýlarynda (geljekki dosty) müsürli ýazyjy Nejib Mahfuz hakda monofgrafiýa ýazdy. Tel-Awie uniwersitetinde Arap edebiýaty bölümini açdy, bölüme başlyklyk etdi. Arap dilindäki birnäçe eseri ibrany diline terjime etdi. Soňlugy bilen Peled öz syýasy garaýyşlaryny derňew astyna aldy. Bir döwür agzasy bolan Işçiler partiýasyna berk tankydy bellikleri etdi...

Hem:

* * *

1975-nji ýyl. Peled Ysraýyl-Palestina Ýaraşyk geňeşini (ICIPP) esaslandyryjylaryň biri boldy. Ysraýyly 1967-nji ýylda basyp alan ýerlerinden çekilmäge we bu ýerlerde garaşsyz Palestina döwletini gurmaga hem-de Ierusalimi özara paýlaşmaga çagyrdy. Ýagny, ol «iki döwletli» çözgüdiň tarapdarydy...

Peled Palestinany Azat-ediş guramasy (PAEG) we onuň ýolbaşçysy Ýaser Arafat bilen gatnaşyk açdy. (Ony tanyşdyran PAEG-li doktor Sartawiniň we müsürli jöhit kommunist Anri Kurieliň janyna kast edildi).

Bu gatnaşyklary we metbugatda eden çykyşlary sebäpli Peled egindeşleri tarapyndan «duşmanyň ülpeti» hasaplanmaga başlandy. Ýan bermedi. 1977-nji ýylda Ysraýylyň çepçi «Ak kepderi» partiýasynyň deputatlygyna saýlandy...

Dosty Rabini Oslo ýaraşyk gepleşiklerine gatnaşmaga yrды. Emma Rabini basylyp alynan ýerlerdäki gödek adam hukuklarynyň bozulýandygy sebäpli berk ýazgarmakdanam çekinmedi. Şeýdibem

aralary açyldy...

1982-nji ýylda Birinji Liwan urşunda gurulan «Ýeş Gwul» hereketiniň turzan urşuna gatnaşmakdan ýüz öwren ätiýaçdaky harbylary goldady. (Şolardan 200 adam türmä salyndy).

Peled bir döwür egin-egne berip söweşen egindeşlerini «ýönekeý halky bombalaýan uruş jenaýatkärleri» diýip ygylan etdi. Ykbal Peledi nireden nirä getirdi...

1995-nji ýylda aradan çykan Peled Ysraýylda şindizem uly hormat bilen ýatlanýar. Şeýle-de:

Onuň gyzy professor Nurit Peled-Elhananyň 14 ýaşly gyzy Smadar 1997-nji ýylda Ierusalimde bolan «janly bomba» teraktynda gurban boldy!

Muňa garamazdan... Pelediniň ogly («Ysraýyl-Palestina bir bitewi döwlet» bolup ýaşamagyň tarapdary, sionizme garşy) Miko Peled kakasynyň we özüniň parahatsöýüjilikli göreş ýoluny beýan etdi: «Generalynyň ogly»...

Käşgä Erdoganam bir kitap okasa... Çünki owadan gürläniň bilen parahatçylyk geläýenok.

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti. 17.11.2023 ý. Publisistika